

Telegraful Roman

Apare Marția, Joia și Sâmbătă

ABONAMENTUL:

Pe un an 24 coroane.

Pe șase luni 12 cor. — Pe trei luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze
Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențe

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.

Scrisori nefrancate se returnă. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

INSETIUNILE:

Un șir cu litere mărunte pe liniu întâia oară 30 fil.,
pentru a doua și a treia oară câte 20 fil.

Pentru inserare mai mare după invocări.

Soarte reformei electorale

In sedința de Sâmbătă a comisiunii parlamentare s'a terminat discuția generală asupra proiectului de reformă electorală. Proiectul, la discussia generală, s'a primit cu unanimitatea voturilor. Discuția specială va urma după sărbători, în primele zile din April. Până atunci se vor tineea consfătuiri «intime», în vedere unui acord cu partidul muncii, evitându-se, — dacă se va putea, — mijloacele drastice: disolvarea camerei și publicarea de alegeri nouă.

Inainte de a proceda la votare, în ședință amintită, șeful partidului național al muncii, contele Ștefan Tisza, a stărtuit asupra însemnatării politicei de naționalizări în statul nostru.

«Marea majoritate a concețănilor noștri nemaghiari, — a zis contele Tisza, — în zilele de grele încercări a stat cu târje alăturația naționu maghiare și la statul ungur. Concețăeniai slovac, luptători în trupele noastre, s'au întrecut cu maghiarii în ceea ce privește eroismul și iubirea de față. Tot ășa rutenui. Acelas lucru îl susțin și despre purtarea unei părți a românilor. Români ardeleni, — înainte de a veni în atingere nemijlocita cu armata României, — nu au luat parte la nici un act de trădare a patriei. Când au ajuns în contact cu armata României, s'a vizut că iubirea de patrie (la unii dîntr'înși, red.) nu este atât de puternică, încât să reziste atracțiunii înrudirii de rasă. Pentru a lăua măsuri potrivite, chestiunea trebuie în orce casă studiată și cunoscută temeinice.

Nu mai puțin instructive și interesante sunt declarațiile contelui Tisza

cu raport la politica culturală. Ministerul de justiție Vászsonyi a declarat susținerea punctul de vedere al instrucțiunii publice statifice Dimitrovitz, contele Tisza accentuează în deosebi educația religioasă-morală: aici este cheie propriații atât în direcția religioasă, cât și națională. Atrage atenția celor interesați asupra unei serii de articole apărute în Franță (în publicația *Revue des Deux Mondes*) împotriva statificării instrucțiunii. Autorul francez, pe temeiul unui raport ministerial, dovedește, că întreg corpul didactic al școlelor statificate din Franță s'a nășuit să crească pe seamă răji și generație anarhistă, o generație contrară ideii de naționalitate și de stat.

Pentru viitorul patriei noastre este de importanță extraordinară, — zice oratorul mai departe, — ca instituții pedagogice (preparandile), să rămână în legătură strânsă cu bisericile lor.

Pivitor la dreptul de alegător, contele Tisza admite baza dreptului electoral universal. Dacă cere termenarea celor șase clase primare pentru obținerea dreptului de vot, nu preindrește însă dela ștefanii de scris și citit în limba statului; cu alte cuvinte, vorbitorul nu leagă de probleme gramaticale îndreptările cetățeanului de a vota la alegeri de deputați.

Soarta proiectului se va hotără în cele mai apropiate seărni ale discuției speciale: dacă primii trei paragrafi nu vor trece fără schimbări cardinale, guvernul, în conformitate cu angajamentele luate, va dissolve camera și va face pașii treburitori pentru alegeri nouă.

astfel de lucruri. Nu degeaba au ei în fundul sacului lor tot felul de cărți, cercneală, condeie, ochiaine cu care vezi un om la trei verste: ăștia umbă pretutindeni, cercetând toate casele; vin de secul căzuș și pleacă înainte de zori; ce să se mai miră dacă doeochează copiii și vîțele?

Prin casete domnești moș Fedia era invinsul de făț și mai reale: adesea, când avuiese cineva nescotință să-i dea adăpost, nu se mai găseau apoi unele lucru; după plecare vagabondul lipsea totdeauna cetea: un lacrim de argint, o secure, o bucată de pânză; servitorii, argați, cu toții erau de acord că să invinuască pe negustor.

In sfârșit, trecea drept un bețiv de săvârșit; de către-o fusesă adunat de pe drumuri, căzut între roțile căruței lui. Se întâmplă, cu adevarat, că un om cade uneori de oboselă și de frig. În noapte de earnă; dar de cele mai multe ori nu răsuță să te înseli presupunând, că omul a cedat pe negustor.

Nu era o bătăie de căricumă, în care moș Fedia să nu fie în cele din urmă amestecat; după multe lovitură și multe tipete, se găsea totdeauna ca vinovatul desprinderă din fund, pe care o cunoșteam bine și unde erau impachetate jucările. Când băzunarul meu era gol de bani, moș Fedia căpăta cu pricpe față-mi desnăjdiuță; el

In jurul unei circulare

Poate mulți dintre preoții satelor noastre, la prima circulară consistoriale Nr. 9893 Sc. (în chestiunea creșterii uceniciilor) după luară la cunoștință a cuprinșului, vor fi rezolvit pe loc problema, — trecându-o «ad acta», sub cuvânt de altfel justificată, că neavând în parohie ucenici, nău cui săliu vecernia, nici cui predica.

Fiind vorba de înfăptuirea unui început mai sistematic a unei creșteri religioase și morale, — se cere un atoas lămuritor, care să îndatoreze pe toți păstorii sufletești ai satelor a scoate din arhivă circulara, a recita și a îndeplini cu răvnă aposteolicele îndemnările ei.

Au doară tinerii, — mai fiecare țărani își oprește pe unul dintre copii spre a-l instrui în cele economice, — împreună c'o parte însemnată dintr-fetițe, — care în dimineață se adună de obicei în jurul birtului, — au nu sănăi ei tot atâția ucenici și ucenice?

Cu puțină stăruință, atât de ușor să putea strângă această tineretă păräsit, în toată Dumineca la slujba Vecerniei, sau la «școală Duminecei».

Povestea nu e nouă. Ea să scri și discutat în această direcție, am putea spune, chiar destul. Durere însă că vorba nu s'a făcut trup. Pildele vîi să cunoște, care le vedem în creașterea compatrioților mulți mai înaintați, — deși mulți locuiesc în același sat cu noi, — nu le aplicăm la tineretul nostru. Pe când tineretul adult, de pildă, al sașilor, în fiecare Dumineacă cercetează Vecernia spanându-l île cu-vântul de învățătură, — al nostru bătrân de drumurile, omorând vremea în lucruri nefolosite.

In urma întâmplărilor acestora urăte, copiii urmăreau pe bâtrân în stradă cu huidule și cu pietre; el grăbea pașul călăului și fugea cu capul plecat, ca un om monstru de constănță. Un cu cuvânt, oamenii cum se cude nu puteau nici să cîntescă, nici să iubească pe omul acestă indoelnic.

Eu, cu toate acestea, iubeam pe moș Fedia. El făcea parte din întreaga mea copilarie; el figura în memoria mea în locul de onoare unde sănt impresiunile bucuriilor vii, mari. O-i că de demult îmi aduceam aminte, bătrânul negustor era nedepărțit de ajunurile marilor sărbători. Ce emoție când auzașă clopoțelul călăului săi la porță! El intra în tinda căldă, cu blana-de de vulpe, cu adierea de frig, din zăpadă și de mizerie; deschidea cosul lui de răchiuă cu două desparțări; ce de comori erau acolo înaintul Toți din casă se adunau; fetele din curte, cu ochii săraci-lucind de lăcomie, se înghețau, să vadă mai bine, sorcimond cu amândouă mâini panglicile, broderile, batistile alese. Eu păndeam cu nerăbdare desparțării din fund, pe care o cunoșteam bine și unde erau impachetate jucările. Când băzunarul meu era gol de bani, moș Fedia căpăta cu pricpe față-mi desnăjdiuță; el

Cea din urmă dată cînd moș Fedia veni la noi, era într-o Dumineacă a postului mare, târziu, pe o zi urâtă, cu vîțele. Înainte de a pleca, privi cerul și mă întrebă sfios dacă nu l-ar lăsa să doarmă în grăjd cu calul lui. La ideea asta mama se speria, iar tată refuză cu un ton nelăudabil. Bătrânul negustor se depărta fără să mai stăruie; alergă după el, și-i spusei Inet:

— Moș Fedia, e umbrul moarei deschis, și-i colo, mai jos de stăvilar; ai putea să te adăpostești în

mai ales având în vedere durerosul fapt, că dela botez noi nu mai avem aproape nimic de a face cu tineretul până la actual cununie.

Așa, de sine înțeles, nici munca și stărînta biserică și-a amvonului, nu și poate avea rodurile. Credinții noastre nu sănătatea să înțeleagă ceea ce învăță în biserică. De asemenea nu putem aștepta dela profesorilor noștri, să fie părinti învățăți spre a da creștere aleasă tinerimii, când ei însăși au trebuință de aceasta.

Toate aceste cerințe de mare însemnatate le poate îndeplini "Școala din Dumineacă" a tinerelui adulț conștient de preot, după plan chibzuit de conducători și bărbăti aleși ai noștri. Școala din Dumineacă să fie obligaționare întocmai ca școala populară, căutând pe calea aceasta "a ființea aprinsă lumina sufletului celor mici și a celor mari".

Prin nimic nu s'ar putea întregi mai bine circulara pomenită, de căt prin înființarea cursurilor școlare de adulț. Acestea să stea sub controla propotorilor.

Preotul să ființează seama de întreg tinerelul adulț, adecață nu numai de acela care cercetează cursul, ci și de acela, care se găsește pe la școli, pe la meserii, negoții etc.

Cu un cuvânt, precum un pârinte de familie știe rostul fililor săi, astfel și preotul, voind a justifica numirea de părinte suflătoresc, se cuvine să cunoască pasii și gradul de prețepere al filor săi duhovnicești.

Pe la 1911 și 1912 se începuse, cu oarecare stărîntă și pe lângă controlul bună, instruirea adulților. În multe părți Dumineacă de Dumineacă se intrunoreau adulții la școală în timpul iernii, din Noemvrie până în Aprilie. Dar instrucția aceasta nu se făcea pretutindeni la fel, fiindcă nu s'a dat din centrul arhidicezei un plan studiat.

Furia răsboiuilui a pus stăvila începutului promitor. Acum ar fi de neapărătrebuită relua cursurilor de adulț, pe lângă un plan întocmit în amânat și împus tuturor parohilor din mitropoliile.

Afțel, dacă se lasă lucrurile în grila celor de jos, iar dela centru se dau numai îndrumări generale, e de prevăzut că rezultatul nu va fi deplin mulțămitor.

Ioan Popa.

— Mulțămes, boerul — imi răspunse el, — dar oricum, am să ajung cu bine la oraș.

— Și de te-apucă viscolul pe drum, ce te fac? Omul își reluat mutra umilită de lepure speriat:

— Nu-nimica, boerul, cui ce-i pasă de moș Fedia? Nu prea jine loc mult în lumea lui Dumnezeu; dacă-l iubește vreun norocnic, n'șă se jiuiașnic nimenea.

Niciodată bâtrânel nu vorbise aşa de mult dintr-odată. Mă intorsei cu totul uimît, și nu puteam crede că era om stricat.

A doua zi fusei cam rușinat când tata, întrând în odihnă mea cu totul turbut îmi spuse vestea mare:

— Slăvă Domnului — strigă el — că nu te-am ascultat. Te felicit pentru orocritul tău!

— Să-mi povestii cum se dăduse foc, în noaptea aceea, casei unui vecin de moșie al nostru, un boer care se purta aspru cu țărani și trăia râu cu el. Tatăl meu nu se șndoia, că asta era tot o poșnă a păgânlui, pe care fusese căci pacă sălădăpostescă.

Întrădevăr, îl arestată chiar în ziua aceea, hoinăriind într-o pădure de molifii din apropierea casei aprise.

O anotimpă după, dar cu toată truda procurorului, nu se putu descoperi

Nou guvern în România.

Din București se anunță:

Monitorul oficial comunică lista nouului cabinet: Ministrul președintă și interne este Marghiloman, la externe: C. Arion, la răsboi: Hărjeu, la finanțe: Șăulescu la justiție: Dobrescu, la culte: Mehedinți, la comerț: Meisner.

Spania neutrală. Mesagiul primit în 19 I. c. s'a deschis adunarea deputaților din Spania (cortesele), declară că raporturile între țara și străinătate sunt din cele mai prietenioase. Statele beligerante recunosc realitatea politicii centrale a Spaniei. Guvernul va urma și mai departe politica de neutralitate, cum cer întretele statului spaniol.

Mesagiul vorbește apoi de reforma puterii armate pe uscat și pe mare, și anunță o serie de proiecte pe teren social, pentru înălțarea răului cauzat de situația economică pe urma răsboiului, de care suferă și țările neutrale.

Programa comisarului regesc

Prin decret regal a fost numit, — cum am anunțat — comisar regesc al Ardealului puternicul de la întrarea în Guvern. Interviewat de un ziarist, noui comisar a declarat asupra misiunei și programului său de muncă, între altele a declarat, că sfera de activitate a comisariului general din Ardeal trebuie decentralizată.

Cheftinarea alimentară o provede comisarul trimis de guvern. Exposiția din Ardeal a ministerului de agricultură în viitor nu va fi supusă sferei de competență a comisarului regesc guvernului.

In curs de două luni se vor putea distribui ajutoarele pentru pagubele suferite cu răsboiul. Ajutoarele se împart după comitate.

Mușa statificării școalilor confesionale o îndeplinește baronul Dr. Emil Horváth.

In ceeace priveste politica de proprietate aceasta se va face pe cale legislativă.

Se vor coloniza în Ardeal maghiari din România și învățări ai răsboiului.

Se va stăru înzburări regulară definitivă a gazulinui subpământean și a altor cheftinuri de economie și industrie pentru Ardeal.

Rețeaua liniilor ferate ale Ardealului se va întocmi așa, ca această parte a țării să aiabă comunicație nu numai cu Ungaria, și cu și cu răsăritul, către Odesa, Brăila și Galați.

Să luat în program statificarea unei număr considerabile de școle.

Se proiectează o nouă împărțire administrativă a comitatelor și statificarea poliției și a afacerilor sanitare.

nemic hotărât împotriva lui; instrucțiunea dovedea vinovăția unei femei din satul nostru, o oare-care Aculina, în serviciu la casa refeericului nostru vecin. Femeea asta, date afară chiar în ajunul crimei după o scenă violentă cu amintirii și lovituri, nu se întorsea la coliba ei decât a douăzi dimineață, și nu putea spune cum pătruse noaptea.

Justiția a liberat pe moș Fedia, nu însă fără a-ilojent, amenință, și dându-i ordinul să părăsească locurile acelea.

Trei luni după aceea, procesul criminal se judeca în mijlocul unei mari mulțimi de oameni. Tatăl meu fu citat ca martor, căci Aculina era originară de moșile lui. El pleacă spre orașul districtului și se învoia să mă ia în trăsuia lui; mi săzescu cu caii la han, recomandându-mi să-azepăt cu răbdare. Această însă nu se potrivea cu curiozitatea mea; mă luai după pașii lui, mă străcurai în sala de ședință, și de-acolo, grămadit în colț sobel, lângă ușă, urmări desberător cu o emoiție foarte firească la vărsătura mea. Fiecare amănunt al acestei dimineațe și încă de față în amintirea mea.

Cunoaștei priorile rusești de provincie: o sală goală, un dublu rând de bănci la dreapta și la stânga; în fund, pe o estradă, o masă pentru judecători; dea-

Mersul răsboiului

Telegrame oficiale dela biroul de presă al ministrului președinte

Raportul statului nostru major:

Budapestă, 20 Martie. (Of.) Nici un eveniment însemnat.

Armistițiu în România l-am prelungit până în 22 Martie.

Budapestă, 21 Martie. (Of.) Pe frontul vestic artilleria austro-ungară a intrat în luptă împotriva francezilor și englezilor.

In Veneția s'a inceput de mai multe ori, în mod considerabil, activitatea răsboinică.

Şeful statului major,

Raportul statului major german:

Berlin, 20 Martie. (Marele cartier general). Frontul vestic: Grupul de armate al principelui de coroană Rupprecht și al principelui moștenitor german: Liderul viei de reconștință s'a continuat între mulți mări și canalul Labas. Luptă de artillerie, ca în sectorul acesta se domolese dimineață, a crescut de nou după amezea. Activitatea răsboinică, în celelalte părți ale frontului, s'a redeschisă numai în ceașurile de seară, la sudvest de Cambrai,

între Oise și Ailette, la nord de Berry au Bac și pe unele locuri din Champagne.

Grupul de armate al lui Gallwitz și al principelui Albrecht de Württemberg: La Verdun s'a continuat lupta violentă de focuri. Artilleria, de ambele părți, s'a luptat pe multe locuri întrebunțând mari cantități de munition. Dîntr-o întreprindere de-a noastră la nord est de Bures am adus scăzută și mîtraliera. Activitatea puternică a devoluției dușmanul în pădure Parroy. Focul intens de din neașă a durat azi zilele și înaintează până neașă. Artileria franceză a fost violată și în sectorul dela Blâmont și Badonviller.

Frontul răsăritean: In Ucraina, prima cruce în liniile ferate ce duc de la Olomopol spre nordul, trupe din Würtemberg au luptat la Novo-Ucraina, au alungat cîteva bände tară. Armistițiu, încheiat cu România și în 19 Martie, l-am prelungit până în 22 Martie la 12 ore din noapte. Pe celelalte fronturi nimic nou.

Ludendorff.

7. «Bănațana» din Bucovăț	K. 10
Total: K. 2085	

Particulari:

1. Gavril Precup, profesor în Blaj	K. 1000
2. A. Bârseanu, profesor în penișuri, Sibiu	K. 1000
3. Dr. Liviu Mița, avocat în Dej, într-amintirea neuitării sale soții născ. Lucreția David, pe seama școală civile de fete	1000
4. Dr. Amos Frâncu, director de bancă, Cluj, primos într-amintirea subiecte sale mame	200
(din care K. 100 pe seama fondului școală și K. 100 pentru Biblioteca poporă).	
5. Dumitru Bancu, farmacist, Sălășe	200
6. Ioan Chirica, notar comunal în Săliște, și d-na Ana Chirca	200
7. Samoilă Craciun, proprietar, Doștat	200
8. Dr. Aurel Novac, avocat, Biserica-albă	100
9. Andreu Boboroni, proprietar, Biserica-albă	100
10. D. Balanescu, proprietar, Biserica-albă	100
11. Iordache Roșca Capitanu comerçant, Sălășe	100
12. Florian Cocian, avocat, Domnin	50
13. Gherasim Serb, asesor consistorial, Arad	40
14. Basiliu Suciu, v.-proto-potop, Capușul-de-Câmpie	40
15. Dr. Mihail Groșianu, avocat, Oravița, într-pomenirea nepotului său Mihaiu Borcian din Sasca montană, căzut pe câmpul de onoare	30
16. Nicolae Popovici, preot, Alibunar	30
17. Teodor Harsianu, paroh, Chimielnic	10
Total: K. 4400	

Relevăm indeosebi, cu deosebită multumită și recunoștință, frumoasa contribuție a institutului «Economul» din Cluj, a căruia Direcțione aflat de bine a decide, să propună adunări generale, ca în fiecare an să pună la dispoziția «Asociației» sumă

de K. 1000, din care 1/2 pentru fondul neacăabil de școală și 1/2 pentru edificiile din „Biblioteca populară”; totodată a hotărât ca în fiecare an să se aboneze pe seama cabinetele de lectură parohiale, întemeiate de „Economul”, către 200 exemplare din numeroii „Bibliotecii populare”, ce vor apărea, iar funcționarii, membrii Directiunii și ai Comitetului de supraveghere îi instituționalu s-au obligat a contribui în fiecare an cu 1% a apunctamentelor, cele revin de drept, cu destinația, ca rezultatul să fie împărtit în părți egale pentru neștiințele curente ale școală civile de fete și pentru „Biblioteca populară”.

Avea firma creștină, că acest frumos exemplu al institutului „Economul” și al factorilor ei conducerători va fi urmat și de celelalte institute de credit românești din patrie, și în gener, că publicul nostru va fi nevoie să în imprejurările grele de acum, de însoțirea noastră culturală și de instituții întemeiate de dânsa,

Sibiu, 18 Martie n. 1918.

Biroul «Asociațiunii».

România și Întelegerea

— Convenție secretă —

Guvernul bolgăvician a publicat documentele secrete rusești, pe de timpul fațărișului. Astfel a eșit la iveau și convenția militară russo-română din anul 1916. Contractul cuprinde 17 puncte și este semnat de agenții militari ai Rusiei, Franței, Angliei, Italiei și României.

Punctele principale din această convenție sunt:

§ 1. Ca întreagă a contracției de alianță încheiată în 17 August 1916 între Rusia, Franța, Anglia, Italia și România, aceasta se obligă să mobilizeze toate forțele sale teritoriale și maritime, și a ataca Austro-Ungaria nu mai târziu de 28 August 1916. Operațiunile române se vor începe în ziua declarării răbobiului.

§ 2. Din momentul susciterii acestei convenții și în cursul mobilizării și concentrării armatei române, armata rusească și îndatorata desfășură o acțiune dintre cele mai energeticе pe întreg frontul austriac în scopul asigurării operațiunilor române amintite. Acțiunea aceasta ar să fie puternică și ofensivă, mai ales în Bucovina, unde trupele rusești în orice caz trebuie să-și păstreze pozițiile precum și forța lor numerică.

Că începere dela 25 August 1916 flota rusească la adresa sa sigurată porțului Constanța și îndatorarea de a împeda orice debarcare de trupe pe litoralul român, precum și orice înaintare dusmană în direcția Dunării.

România recunoaște dreptul Rusiei de a folosi Constanța ca port de răbobi, și a lăsa măsurii împutinăturilor dusmane.

Corăbuli de răbobi rusești, care vor păzi țărurile Dunării și vor sprijini armata și flota română, să stă sub comandă supremă română și vor fi active pe acest râu împreună cu moștenoarele române.

§ 3. România și datecă să trimită în Dobrogea în curenț mobilizările armate române două divizii de infanterie și una de cavalerie, în scop de acțiuni comună, cu armata română împotriva armatei bulgare.

Puteștile întelegerii se obligă ca după începerea acțiunii militare române, în timp ce cel mult opt zile să pornească ofensivă decisivă la Salonic, pentru a usura mobilitarea și concentrarea tuturor forțelor române.

§ 4. Rusia, Franța, Anglia și Italia se obligă a proveyda România cu material de răbobi și provisori, care vor fi înălțate pe corăbuli române sau de se înțelegeri și vor face drumuri prin Rusia.

§ 5. Trupele regale române și imperiale rusești vor avea din principiu comandă lor proprie și zonă lor de operațiuni de răbobi separată, precum și independență deplină la operațiuni. Linia demarcațională între cele două armate străbatele Dornovata peste Bistrița și văile dela Sajó și Somes către Dobrojil. Operațiunile vor avea ca punct principal înaintarea prin Ardeal spre Budapesta întrucât permite situația militară dela sudul Dunării.

Trupele rusești amintite în §-ul 2, menite a cooperă cu armata română, vor sub comandă supremă a armatei române. Pentru cauză, că contingentele trupelor rusești care operează la sud de Du-

năre se va spori în mod însemnat și anume, în măsură, că în privința numerică vor fi egale sau mai mari decât trupele române, cu care au să opereze împreună, un astfel de contingent, dacă ieșe de pe teritoriul român, poate să formeze o armată separată, care va sta sub comandă supremă rusească.

§ 6. Pe teritoriul național precum și pe cel exterior, în zonele de frontieră din părțile încălcătoare contractul, pot să se amâne celelalte părți contracordante, numai dacă cerc interestul general și ţara generală, în fiecare casă după înțelegere prealabilă în scris.

§ 12. Prisonierii, prada de răbobi și trupele căzute de una din armate, îi aparțin ei. Prada de răbobi, căstigată în luptă, come și pe acelas loc de luptă, va fi împărțită între trupele, care au luat parte la luptă conform proporțiilor numerice. Totuși comanda superioră împrejură rusească, pentru a înlesni proverbia armatei române, îi va înlesni de cătreasă în sedințele ce vor urma după Paști.

§ 13. Spre a se lăua înțelegere între armatele române, ruse și aliote, relativ la operațiunile lor, va fi trimis cată de reprezentanți ai armatei române atât în cartierul general rus, cât și în acela al armatelor aliote, căruia le va seala un număr oarecare de ofițeri. Asemenea vor fi trimisi reprezentanți ai armatei ruse și aliate într-o ceteră română.

§ 14. Dacă în cursul operațiunilor se va își rezerva dreptul care vor cere măsuri nouă, sau chiar, ce nu sunt cuprinse în actuala convenție, reprezentanții trebuie să chesti vor fi examineate în cartierul general, în înțelegere cu delegații puterilor aliote și hotărâză cu consumărământul comunitarului suprem.

§ 15. Spre a se putea lăsa măsuri pregătitoare până la începerea operațiunilor, armatele aliote se vor înțelege asupra planului de răbobi până să încep operațiunile militare.

§ 16. Chestia unei armistiții va fi hotărâtă după înțelegere de condițiile de comandanță superioare ale armatelor aliote.

§ 17. Convenția rămâne în vigoare dela semnarea ei până la încheluirea unei păci generale.

Făcut în 5 exemplare, în București, la 17 August 1916. — Ișcărurile, la 17 August 1916. — Ișcărurile.

Inoarea abonamentelor

Invităm onorati abonati ai ziarului *Telegraful Român*, ale căror abonamente expira cu sfârșitul lui *Martie*, să binevoească el înlocuitorul de la vreme, stăruind în cercuri că mai largi pentru lărgire organului nostru.

Abonamentul, indicat în fruntea foii, se face prin *mandat postal*, trimis la adresa: *Administrația Telegrafului Român în Nagy-szeben* (Sibiu).

Numele abonatului, locuința sa și ultima poșta, să fie scrise corect și legibil.

Administrația Telegrafului Român.

NOUTĂȚI

Predică în catedrală. În Dumineca intâi din săptămână și mările post, în 11 Martie v.v., va predica în catedrală din Sibiu prototitorul asesor consistorial, pârăntile *Lazar Triteanu*.

Preoțimea noastră și amvonul. Preoțimea noastră în timpul din urmă aduce tot mai multe dovezi despre înțelegerea, glorului vremii, Poruncă evangeliu și dispozitiv canonului 58-lea apostolice încep să pătrundă intensiv. În sufletul preoțimii, care prin introducerea ciclului de predici încep în catedrală din Sibiu a primă exemplul de locul așteptă.

Iregăstrim cu bucurie, că preoțimea din tractul Timișoara va începe din Dumineca lăsatului de carne a inaugura un ciclu de predici în biserică din Timișoara-fabric. Dorim ca și în alte tracțe să fie înălțată începutul predicii sistematice, spre lauda lui Dumnezeu și binele bisericii.

Bani noi. Guvernul ungár, în înțelegere cu guvernul austriac, va pun în circulație bani noi, și anume: bancnote de 5 coroane și monete de 50 fileri. — De dorit ar fi baterea monetelor de 5 fileri.

Publicul s'ar obișnui, în cazul acesta, să socotească banii în fileri, nu în creșteri, cum se face și aziță, mai ales în nătura de jos a locuitorilor, pentru care 10 fileri sănt *tot 10 creșteri*, 10 fileri sănt *5 creșteri*. I coroană *50 creșteri*, bancnota de 2 coroane *1 florin*, și aşa mai departe; — din 5 fileri însă cum greu se vor face *cold creaștri* și jumătate.

Femeile în serviciul răsobolui. Situația din Viena anunță, că guvernul austriac a prezentat parlamentului un proiect de lege, care dispune, ca fiecare bărbat de 17-60 ani, care nu face serviciul militar și fierceare femeie de 19-40 ani, cu considerare la împrejurările excepționale produse printr-o război, ar datoriza să stea la dispoziție spre a putea fi aplicat în serviciul bunicul public al statului, orașului, sau comunei. Proiectul se va lăsa în desbatere în sedințele ce vor urma după Paști.

Plățirea pagubelor de răsboi în comitatul Sibiu. Pagubele de răbobi cauzate pe teritoriul comitatului Sibiu s'au stabilit în prima instantă. Acum vor fi revizuite în urma unei ordonanțe a ministrului de interne. Pagubele de răbobi se stabilesc o comisie sub președinția comitetului său, numit *membru*: vice-comitet, care să aibă experții în domeniile de tehnici, agricultură și finanțe, un membru al consiliului militar din Sibiu, și 4 membri ai consiliului municipal comitatense. Acei din urmă sunt: Frideric Buerines, Dr. Vasile Preda, Simeon Schmidt și Gavril Zagoni.

Ajutorul primăriei caruia vă acăsa. Directoarea primăriei societății *Caruță Roșie Ungară* și comisiația înființată de această societate la scopul ocrotirii prizonierilor, va porni o colectă reginăclară pentru prizonierii lipsiti, care se întorc acasă. S'a alese anume o comisie care se va îngriji ca acțiunea să nu se amâne. Dăruile sănt a se trimite la cassa brioului de informație pentru prizonier: *„Vörös Keresztes hadifogolyok gyakadtól hív. péntztráda*” (Budapest, IX. Ráday u. 16).

Cheltuialile de răbobi rusești. Consiliul comisarilor poporului a facut constatarea că la 15 Ianuarie a. c. cheltuielile de răbobi ale Rusiei au atins cifra de 50 milioare și 600 milioane ruble.

Masuri profitive. Fabrica *Daimler* de automobile și motoare în Germania se realizează profituri de milioane prin furnizarea articolelor sale pe seama armatei. Se consideră că veniturile acestea nevoiștuiesc să atrăge preturi exagerate, precum și falsificări datele introduse în registrele fabricii. Comisiația specială a camerei meritei germane a cerut cancelarului luară de măsuri pentru a examina regula de tutore interprinderi, care lucrează pentru armată, și să se stabilească prețul după date exacte.

O adunare jubilară. Ligă romano-catholică, *Katholikus Népszövetség*, și-a înființat adunarea jubilară a membrilor și a înălțat, în 11 i. c. în sala vecină palatului din Budapesta. Din rapoartele și convorbirile pronunțate cu această ocazie s'a putut vedea atât lucrarea extraordinară de bogată în roade binefăcătoare obinută de Ligă catolică în organizarea membrilor săi, că și programul de munici pentru viitorul apropiat. O cale analogă trebuie urmată și din partea conducerilor celorlalte confesiuni din țara aceasta.

In amintirea iubitorilor răposați. Neconsolata mamă *Sofia Vasile* din Sibiu, a binevoită a dârni într-un vesnic odihnă a filoii săi răposați, *Dr. Alexandru Vasile*, fost avocat, și *Romulus Vasile*, fost practicant la *„Albină”*, sume de 10 coroane, la fondul *Andrei baron de Seguna* pentru ajutorarea cu preferință a văduvei și orfanilor nostri căzuți pe câmpul de onoare. Pentru primos exprimă sincere mulțumiri: *Victor Tordzianschi*, președintul Reuniunii meseriașilor sibieni.

Explozia uriașă în Franța. O mare explozie de munitioni, întâmplată la Courte-neuf, lângă Paris, a produs o cumpătită putere. Deși cenzura franceză oprește publicarea anumitor detalii catastrofale, zidările și elvețiene și italiana, că a explodat cel mai mare depozit de artificiale din localitatea Courte-neuf și rămasă pe peatră. Pustiurile se văd la distanțe de chiar kilometri. Sunt mii de răniți și sute de morți. Explozia se crede că a produs din nebagăre de seamă a unor soldați, caruiai de laude și lăză de granate. Paguba, în bani, se urcă la milioane.

Arrestarea unui vrăjitor ucigaș. Ziarul *Drapelul* scrie: În Páncoa, comitatul Aradului, a fost descoperit un vrăjitor periculos,

care de ani de zile însela poporația cu vrăjii și „medicina de casă”. Omenei au ieșit încredere orăbă în sarlant, care vinea să lecură. Cu prejura să vină și vine, vrăjitorul a mers la fâja locului. Prima „prietăție” sănătoasă a vrăjitorului a venit de la un bătrân sănătos, care dispunea vîndose cărora că a recomandat vrăjitorului unoare făcută de el, cu care se umga pe corp. Bolnavă a cumpărat 2 tuburi cu 160 cor. și conform statutului său uns înainte de culcare întrug corpul. Asemenea a făcut și Ioan Mariș, cumpărând cu alti soți 6 „medicina”.

După urmărea întocmai a statului, i-au apucat dureri cumplite și până dimineața neașa au murit, în chinuri grozave, doi pacienți. Ceiajilă s'au bolnavit grav. Jandarmeria a arestat sarlantul.

Teatru cinematograf. Sâmbătă în 23 Martie se dă la *Apollo*, în Strada Schevis: *Industria de matăsă în Japonia*, admirabile tablouri colorate, și *Călătorul de noapte*. Dumincă și Lună, în 24 și 25 Martie, *Loja Nr. 13*.

Listă

Contribuitorilor pentru cununia și pentru ridicarea unui monument la mormântul vîrdeanu nostru prototrop răposat *Ioan Bercu* din Călmățiu, și restul ce a băzat acu unui fond, ce are să poarte numele răposatului.

Cor.fil.

1. Ilarion Enciu paroh ort. rom.	10-
2. Ioan Moise, cantor	5-
3. Ioan A. Costea, membru în com.	4-
4. Ioan B. Șerban, epilogist I.	2-
5. Dimitru Popescu, epilogist II.	2-
6. Petru Dateu,	2-
7. Dumitru Dateu,	2-
8. Ioan Corocod,	2-
9. Ioachim Dateu,	2-
10. Ioachim Dateu,	2-
11. Ioan Corocod Miron,	2-
12. Nicolae Novac Brăguțin,	2-
13. Ioachim Puia,	2-
14. Avilașon Braga,	2-
15. George Braga,	1-
16. Nicolae Novac,	1-
17. Salomia Novac,	1-
18. Ioan Coman,	1-
19. Ioan Dateu Cocoș,	1-
20. Elisa Braga,	1-
21. George Braga, (kisc)	1-
22. Zimovie Damian,	1-
23. Dumitru L. Crișan,	1-
24. George Grigore Biris,	1-
25. Loredana Grigore,	1-
26. Hariton Corocod,	1-
27. Teodor Bragă,	1-
28. Bucur Beches,	1-
29. Ioan B. Șerban,	1-
30. Gavril Biris,	1-
31. Maria P. Biris,	1-
32. Ioan Z. David,	1-
33. Ambroș Balea,	1-
34. Maria Vasu,	1-
35. Mihail Corocod,	1-
36. George Samoilă,	1-
37. Dumitru Z. Crișan sen.	1-
38. George Orzea,	1-
39. Paraschiva Z. Corocod,	1-
40. Pavel Corocod,	50-
41. Dumitru I. Dateu,	40-
42. Ioan Baba,	40-
43. Isaiu Corocod,	1-
44. Hariton Corocod, toti economi,	1-

Total Cor. 6960

Sumă colectată în 11 Februarie 1918 în parohia ort. română din Muncudor-Nagyomha (u. p. Lemnec).

Ilarion Enciu,
paroh ort. rom.

Cărți și reviste

Dor de lumină. Sub titlu: *Dor de lumină* părținte Dr. Ştefan Cioroianu a scos de sub tipar o nouă lucrare de văioare. Precum în publicațiunile de până acum, aşa și în cea de față, zelosul autor urmărește și realizează cu dibăcie rară sensul de a răspândi gădările creștinestă în clasa mijlocie și în lumeni în maselor poporului. Cele 30 de pagini sunt făcute întrucâtă și învățătură invortă din concepția creștină pentru diferite probleme și situații ale vieții omenești. Lectura lor o recomandăm cu toată căldura. Se poate procură la *Libraria Arhidiecezănd* din Sibiu, cu prejura de 4 cor. plus port 50 fil.

„VICTORIA”,

:: Institut de credit și de economii, societate pe acțiuni în Arad. ::

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii «VICTORIA» prin aceasta se invită, conform §-ului 17 din statut, la

a XXX-a adunare generală ordinată,

care se va ține în Arad, la **24 Martie st. n. 1918, la 11 ore înainte de ameazi**, în localitățile institutului (Calea Arhiducelui Iosif Nr. 2).

Obiecte:

1. Raportul direcției, al comitetului de supraveghiere și stabilirea bilanțului.
2. Deciderea asupra împărțirii venitului curat.
3. Alegerea a doi membrii în direcție.

Domnii acționari, care doresc să participe la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiați, în sensul §-ului 22 din statut, sunt rugați să-și anunțe la direcție dreptul lor de a participa la adunarea generală și eventual dovezile de plenipotență, cel puțin cu 24 ore înainte de adunarea generală.

Arad, la 14 Martie 1918,

Direcția institutului.

ACTIVA.

Bilanț la 31 Decembrie 1917.

PASIVA.

	Cor. fil.	Cor. fil.
Cassa în numărăt.	516,514.16	
Capitale elocate la alte bănci	11,528,867.50	
Cambii	10,419,880.93	
Imprumuturi hipotecare	2,006,515—	
Imprumuturi în Cont-current cu acoperire hipotecară, pe efecte, pe oblig. Imprumut de stat și arăndă Sicula.	3,086,131.86	
Avansuri pe efecte	50,545—	
Efecte proprii	5,158,400—	
Realități proprii	608,910.45	
Mobilier descris	—	
Interese tranzitoare restante	35,123.29	
	33,410,899.63	
Capital societar 12,500 acțiuni la Cor. 200	2,500,000—	
Fond general de rezervă	1,000,000—	
Fond special de rezervă	986,507.76	
Fond de pensiuni	393,829.03	
Depuneri spre fructificare	2,380,336.79	
Depuneri de cassă	27,263,-93.16	
Depozite	528,108.34	
Creditori	96,297.68	
Contribuție la depuneri	49,332.03	
Dividendă neridicată	17,878—	
Interese tranzitoare anticipate	170,693.14	
Venit transpus din anul trecut	52,173.83	
Profit curat	352,686.06	404,859.89
	33,410,899.63	33,410,899.63

DEBIT.

Contul Profit și Perdere la 31 Decembrie 1917.

CREDIT.

	Cor. fil.	Cor. fil.
Interese pentru depuneri spre fructificare	1,033,183.40	
S p e s e :		
Salare	54,739.87	
Bani de cvarțir	15,082.52	
Imprimeuri, diverse plăti și spese de birou	74,465.84	
Porto postal	7,048.35	
Chirie	7,600—	
Marce de prezență	3,600—	
Contribuție	96,168.93	
Dare după interese de depuneri 10%	103,318.32	109,487.25
Mobilier amortizat	—	10,000—
Venit transpus din anul trecut	52,173.83	
Profit curat	352,686.06	404,859.89
	1,810,067.12	1,810,067.12
Venit transpus din anul trecut	52,173.83	
I n t e r e s e :		
dela cambi	727,163.93	
dela imprumuturi hipotecare	170,318.04	
dela avansuri pe efecte	5,275.42	
dela capitale elocate la alte bănci	372,284.75	
dela efecte proprii	134,558.59	
dela imprumuturi în Cont-current	232,317.40	1,641,919.03
Provizi și alte venite	75,054.87	
Chirii și alte arăanzi	40,919.39	
	1,810,067.12	1,810,067.12

Arad, la 31 Decembrie 1917.

Sava Raicu m. p.,

director executiv.

Pentru contabilitate:

Petru Vasileon m. p.

Mihai Veliciu m. p., președinte.

Dr. Aurel Demian m. p.

Dr. Nicolae Giacian m. p.

Petru Truțiu m. p.

Traian Văjiani m. p.

Axentie Secula m. p.

Roman R. Ciorogariu m. p., vice-președinte.

Dr. Stefan C. Pop m. p.

Raportul comitetului de supraveghiere:

Onoare adunare generală!

Conformându-ne dispozițiilor legii comerciale și statutelor institutului, în ședințele noastre, ținute în anul de gestiune 1917, am scontat toate ramurile de operațiuni ale institutului «VICTORIA» atât la centrală, cât și la filialele noastre din Chișinău, Șiria și Boroșneu, și pretuindeni am aflat ordine și punctualitate exemplară.

Am cenzurat și confrontat «Bilanțul» și «Contul Profit și Perdere» cu inventarele, registrele principale și auxiliare și cu extrasele și le-am aflat într-o toată exactă.

Pe baza acestora primim atât propunerea privitoare la împărțirea venitului curat de K 404,859.89, precum și celelalte propuneri ale direcției și le recomandăm și On. adunări generale spre primire.

După aceasta rugăm On. adunare generală să binevoiască că de atât direcției, cât și comitetului de supraveghiere absolutorul pe anul de gestiune 1917.

Arad, la 14 Martie 1918.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Dr. Sever Ispravnic m. p.,
președinte.

Dr. Cornel Ardelean m. p.

Dr. George Vassa m. p.

Protopop Givulescu m. p.

Dr. Ioan Nemet m. p.

Revăzut și aflat în ordine: **Aurel St. Șuluțiu** m. p., revizor expert la «Solidaritatea».